

๗๑. กรรมบถ ๑๐ ตอนที่ ๕

สุภีร์ ทุมทอง

๑ เมษายน ๒๕๕๗

กรรมบท ๑๐

๑. อุกุศลกรรมบท ๑๐
๒. กุศลกรรมบท ๑๐
๓. สิ่งที่ควรทราบเพิ่มเติม

๓. สิ่งที่ควรทราบเพิ่มเติม

- ๓.๑ คนตาที่พทย์เห็นสัตว์ไปทุกตีสुकตีสตามกรรม
- ๓.๒ ธรรมใหญ่สุดในหมู่เทวดาและมนุษย์
- ๓.๓ ความฉลาดในสิ่งที่เป็นไปได้และไม่ได้
- ๓.๔ โทษของทุจจริตและอานิสงส์ของสุจริต
- ๓.๕ ธรรมเป็นเหตุแห่งความเดือดร้อน
- ๓.๖ เบื้องต้นของกุศลธรรมทั้งหลาย

๓.๗ วิบัติ ๓, สัมปทา ๓

ติสฺโส อีมา ภิกฺขเว วิปตฺติโย. กตมา ติสฺโส ?

สีลวิปตฺติ จิตฺตวิปตฺติ ทิฏฺฐิวิปตฺติ.

กตมา จ ภิกฺขเว **สีลวิปตฺติ**?

อิธ ภิกฺขเว เอกจฺโจ ปาณาติปาตี โหติ, อทินฺนาทายี โหติ,
กาเมสุ มิจฺฉาจารี โหติ, มุสาวาที โหติ, ปิสฺสนวาโจ โหติ,
ผรุสวาโจ โหติ, สมฺมปฺปลาปี โหติ.

อัยฺ วุจฺจติ ภิกฺขเว สีลวิปตฺติ.

(อ.ติก. ๒๐/๑๑๘ วิปตฺติสัมปทาสูตร)

๓.๗ วิบัติ ๓, สัมปทา ๓

กตมา จ ภิกฺขเว **จิตฺตวิปตฺติ**?

อิธ ภิกฺขเว เอกจฺโจ อภิชฌมาลู โหติ,
พฺยาปนฺนจิตฺโต โหติ.

อโย วุจฺจติ ภิกฺขเว จิตฺตวิปตฺติ.

(อ.ติก. ๒๐/๑๑๘ วิปตติสัมปทาสูตร)

๓.๗ วิบัติ ๓, สัมปทา ๓

กตมา จ ภิกขเว **ทิฏฐิวิปตติ**? อีธ ภิกขเว เอกจโจ มิจฺฉาทิฏฐิโก
โหติ วิปริตทสฺสโน “นตฺถิ ทินฺนํ, นตฺถิ ยิฏฺฐํ, นตฺถิ หุตฺมํ,
นตฺถิ สุกฺกาทุกฺกานํ กมฺมานํ ผลวิปาโก, นตฺถิ อัย โลโก,
นตฺถิ ปโร โลโก, นตฺถิ มาตา, นตฺถิ ปิตา, นตฺถิ สตุตา โอปปาติกา,
นตฺถิ โลเก สมณพฺราหฺมณา สมมคฺคตา สมมาปฺปฏิปนฺนา,
เย อิมญจ โลกํ ปรณฺจ โลกํ สยํ อภินฺวา สจฺฉิกตฺวา ปเวเทนฺตี”ติ.
อัย วุจฺจติ ภิกขเว **ทิฏฐิวิปตติ**.

(อ.ติก. ๒๐/๑๑๘ วิปตติสัมปทาสูตร)

๓.๗ วิบัติ ๓, สัมปทา ๓

สีลวิปตฺติเหตุ วา ภิกฺขเว สตฺตา กายสฺส เภทา ปรมฺมรณฺหา
อปาโย ทุคฺคตี วินิปาตํ นิริโย อูปฺปชฺชนฺตี.

จิตฺตวิปตฺติเหตุ วา ภิกฺขเว สตฺตา กายสฺส เภทา ปรมฺมรณฺหา
อปาโย ทุคฺคตี วินิปาตํ นิริโย อูปฺปชฺชนฺตี.

ทิวฺจวิปตฺติเหตุ วา ภิกฺขเว สตฺตา กายสฺส เภทา ปรมฺมรณฺหา
อปาโย ทุคฺคตี วินิปาตํ นิริโย อูปฺปชฺชนฺตี.

(อ.ติก. ๒๐/๑๑๘ วิปตฺติสัมปทาสูตร)

๓.๗ วิบัติ ๓, สัมปทา ๓

ติสฺโส อีมา ภิกฺขเว สัมปทา. กตมา ติสฺโส ?

สีลสัมปทา จิตฺตสัมปทา ทิฏฺฐิสัมปทา.

กตมา จ ภิกฺขเว **สีลสัมปทา** ? อีธ ภิกฺขเว เอกจฺโจ

ปาณาตีปาตา ปฏฺวิโรโต โหติ, อทินฺนาทานา ปฏฺวิโรโต โหติ,

กาเมสุ มิจฺฉาจารา ปฏฺวิโรโต โหติ, ปิสฺุณาย วาจาย ปฏฺวิโรโต

โหติ, ผรุสาย วาจาย ปฏฺวิโรโต โหติ, สมฺพปฺปลาปา ปฏฺวิโรโต

โหติ. อयํ วุจฺจติ ภิกฺขเว สีลสัมปทา.

(อํ.ติก. ๒๐/๑๑๘ วิปัตติสัมปทาสูตฺร)

๓.๗ วิบัติ ๓, สัมปทา ๓

กตมา จ ภิกฺขเว **จิตฺตสัมปทา**?

อิธ ภิกฺขเว เอกจฺโจ อนภิชฺฌมาลู โหติ,
อพฺยาปนฺนจิตฺโต โหติ.

อโย วุจฺจติ ภิกฺขเว จิตฺตสัมปทา.

(อ.ติก. ๒๐/๑๑๘ วิปัตติสัมปทาสูตฺร)

๓.๗ วิบัติ ๓, สัมปทา ๓

กตมา จ ภิกขเว **ทิฏฐิสัมปทา**? อีธ ภิกขเว เอกจโจ สมมาทิฏฐิโก
โหติ อวิปริตทสฺสโน “อตฺถิ ทินฺนํ, อตฺถิ ยิฏฺฐํ, อตฺถิ หุตฺมํ,
อตฺถิ สุกฺกฺกุกฺกานํ กมฺมานํ ผลวิปาโก, อตฺถิ อยํ โลโก,
อตฺถิ ปโร โลโก, อตฺถิ มาตา, อตฺถิ ปิตา, อตฺถิ สตุตา โอปปาติกา,
อตฺถิ โลเก สมณพฺราหฺมณา สมมคฺคตา สมมาปฺปฏิปนฺนา,
เย อิมญจ โลกํ ปรณฺจ โลกํ สยํ อภินฺญา สจฺฉิกตฺวา ปเวเทนฺตี”ติ.
อยํ วุจฺจตี ภิกขเว ทิฏฐิสัมปทา.

(อ.ติก. ๒๐/๑๑๘ วิปัตติสัมปทาสูตร)

๓.๗ วิบัติ ๓, สัมปทา ๓

สีลสัมปทาเหตุ วา ภิกฺขเว สตฺตา กายสุส เภทา
ปรมฺมรณฺหา สุคฺตี สคฺคํ โลกํ อุปฺปชฺชนฺตี.

จิตฺตสัมปทาเหตุ วา ภิกฺขเว สตฺตา กายสุส เภทา
ปรมฺมรณฺหา สุคฺตี สคฺคํ โลกํ อุปฺปชฺชนฺตี.

ทิฏฺฐิสัมปทาเหตุ วา ภิกฺขเว สตฺตา กายสุส เภทา
ปรมฺมรณฺหา สุคฺตี สคฺคํ โลกํ อุปฺปชฺชนฺตี.

(อ.ติก. ๒๐/๑๑๘ วิปัตติสัมปทาสูตฺร)

๓.๘ ความสะอาด ๓

ตีณฺเฒานิ ภิกขเว โสเจยฺยานิ. กตฺมานิ ตีณิ ?

กายโสเจยฺยํ วจีโสเจยฺยํ มโนโสเจยฺยํ.

กตมญฺจ ภิกขเว **กายโสเจยฺยํ**? อีธ ภิกขเว เอกจฺโจ

ปาณาตีปาตา ปฏฺฐีวโรโต โหติ, อทินฺนาทานา

ปฏฺฐีวโรโต โหติ, กาเมสุ มิจฺฉาจารา ปฏฺฐีวโรโต โหติ.

อิทํ วุจฺจตี ภิกขเว กายโสเจยฺยํ.

(อ.ติก. ๒๐/๑๒๑ โสเจยฺยสูตร)

๓.๘ ความสะอาด ๓

กตมณฺจ ภิกฺขเว **วจีโสเจยฺยํ?**

อิธ ภิกฺขเว เอกจฺโจ มุสาวาทา ปฏฺวิโรโต โหติ,
ปีสุณาย วาจาเย ปฏฺวิโรโต โหติ, ผรุสาย วาจาเย
ปฏฺวิโรโต โหติ, สมฺพปฺปลาปา ปฏฺวิโรโต โหติ.

อิทํ วุจฺจตี ภิกฺขเว **วจีโสเจยฺยํ.**

(อ.ติก. ๒๐/๑๒๑ โสเจยฺยสูตร)

๓.๘ ความสะอาด ๓

กตมณฺจ ภิกฺขเว มโนโสเจยฺย?

อิธ ภิกฺขเว เอกจฺโจ อนนภิชฌมาลฺล โหติ,
อพฺยาปนฺนจิตฺโต โหติ สมฺมาทิฏฺฐิโก โหติ.

อิทํ วุจฺจตี ภิกฺขเว มโนโสเจยฺย.

อิมานิ โข ภิกฺขเว ตีณิ โสเจยฺยานิ.

(อํ.ติก. ๒๐/๑๒๑ โสเจยฺยสูตร)

๓.๘ ความสะอาด ๓

กตมณฺจ ภิกฺขเว มโนโสเจยฺย?

อิธ ภิกฺขเว เอกจฺโจ อนนภิชฌมาลฺล โหติ,
อพฺยาปนฺนจิตฺโต โหติ สมฺมาทิฏฺฐิโก โหติ.

อิทํ วุจฺจตี ภิกฺขเว มโนโสเจยฺย.

อิมานิ โข ภิกฺขเว ตีณิ โสเจยฺยานิ.

(อ.ติก. ๒๐/๑๒๑ โสเจยยสูตร)

๓.๙ ฤกษ์ดี ยามดี

เย ภิกขเว สตฺตา ปุพฺพณฺหสมยํ
กาเยน สุจริตํ จรฺนฺติ,
วาจาย สุจริตํ จรฺนฺติ,
มนฺสา สุจริตํ จรฺนฺติ.

สุปุพฺโพณฺห ภิกขเว เตสํ สตฺตานํ.
(อํ.ติก. ๒๐/๑๕๖ ปุพฺพณฺหสูตร)

๓.๙ ฤกษ์ดี ยามดี

เย ภิกขเว สตฺตา มชฺฌนฺตีกสมยํ
กาเยน สุจริตฺ จรณฺติ,
วาจาย สุจริตฺ จรณฺติ,
มนสา สุจริตฺ จรณฺติ.

สุขุมนฺตโก ภิกขเว เตสํ สตฺตานํ.

(อ.ติก. ๒๐/๑๕๖ ปุพฺพหฺนฺตฺร)

๓.๙ ฤกษ์ดี ยามดี

เย ภิกฺขเว สตฺตา สายนุหสมยํ

กาเยน สุจฺริตํ จรฺนฺติ,

วาจาย สุจฺริตํ จรฺนฺติ,

มนสา สุจฺริตํ จรฺนฺติ,

สุสายโณห ภิกฺขเว เตสํ สตฺตานํ.

(อ.ติก. ๒๐/๑๕๖ ปุพพัณฺหสุตฺร)

๓.๙ ฤกษ์ดี มงคลดี

สุนกขตต์ สุมงคล

สุขโณ สุมุหุตโต จ

ปทกฺขิณํ กายกมมํ

ปทกฺขิณํ มโนกมมํ

ปทกฺขิณานิ กตฺวาน

เต อตฺถลทฺธา สุขิตา

อโรคา สุขิตา โหถ

(อ.ติก. ๒๐/๑๕๖ ปุพพัณฺหสูตร)

สุปภาตํ สุหุญฺจิตํ

สุยฺญจํ พรหมจาริสฺสุ

วาจากมมํ ปทกฺขิณํ

ปณฺธิ เต ปทกฺขิณา

ลภนฺตเต ปทกฺขิเณ

วิรุฬฺหา พุทฺธสาสเน

สท สพฺเพหิ ญาตีภิ.

๓.๑๐ พลังการพิจารณา

เทวมานิ ภิกขเว พลาณี. กตมานิ เทว?

ปฐิสงฺขานพลญจ ภาวนาพลญจ.

กตมญจ ภิกขเว **ปฐิสงฺขานพลํ?**

อิธ ภิกขเว เอกจฺโจ อิติ ปฐิสถฺจิกฺขติ “กายทฺจจฺริตฺตฺส โข

ปาปโก วิปาโก ทิฏฺฐเจ เจว ฐมฺเม อภิสมฺปรายญจ,

วจิทฺจจฺริตฺตฺส ปาปโก วิปาโก ทิฏฺฐเจ เจว ฐมฺเม อภิสมฺปรายญจ,

มโนทฺจจฺริตฺตฺส ปาปโก วิปาโก ทิฏฺฐเจ เจว ฐมฺเม อภิสมฺปรายญจา”ติ.

(อ.ทูก. ๒๐/๑๒)

๓.๑๐ พลังการพิจารณา

โส อิติ ปฏิสงขาย

กายทุจฺจริตํ ปหาย กายสุจฺจริตํ ภาเวติ,

วจีทุจฺจริตํ ปหาย วจีสุจฺจริตํ ภาเวติ,

มโนทุจฺจริตํ ปหาย มโนสุจฺจริตํ ภาเวติ,

สุทฺธํ อตฺตानํ ปรีหริตี.

อิทํ วุจฺจตี ภิกฺขเว ปฏิสงฺขานพฺลํ.

(อ.ทุก. ๒๐/๑๒)

๓.๑๑ ควรทำความเข้าใจไม่ประมาท ๔ เรื่อง

จตุหิ ภิกฺขเว จาเนหิ **อปปมาโท กรณีโย**. กตเมหิ จตุหิ?

กายทฺฺจฺจริตฺ ภิกฺขเว ปชฺหณ, กายสุจฺจริตฺ ภาเวณ,
ตตฺถ จ มา ปมาทตฺถ.

วจฺจฺทฺฺจฺจริตฺ ภิกฺขเว ปชฺหณ, วจฺจฺสุจฺจริตฺ ภาเวณ,
ตตฺถ จ มา ปมาทตฺถ.

(อ.จตุกก. ๒๑/๑๑๖ อัมปมาทสูตร)

๓.๑๑ ควรทำความไม่ประมาท ๔ เรื่อง

มโนทุจริต ภิกขเว ปชถ, มโนสุจริต ภาเวถ,
ตตถ จ มา ปมาทตถ.

มิจฉาติฎฐิ ภิกขเว ปชถ, สมมาติฎฐิ ภาเวถ,
ตตถ จ มา ปมาทตถ.

(อ.จตุกก. ๒๑/๑๑๖ อัปปมาทสูตร)

๓.๑๑ ควรทำความไม่ประมาท ๔ เรื่อง

ยโต โข ภิกขเว ภิกขุโน

กายทุจฺจริตํ ปหีนํ โหติ, กายสุจฺจริตํ ภาวิตํ.

วจีทุจฺจริตํ ปหีนํ โหติ, วจีสุจฺจริตํ ภาวิตํ.

มโนทุจฺจริตํ ปหีนํ โหติ, มโนสุจฺจริตํ ภาวิตํ.

มิจฺฉาทิฏฺฐิจ ปหีนา โหติ, สมฺมาทิฏฺฐิจ ภาวิตา.

โส น กายตี สมฺปราชิกสุส มรณสุส.

(อ.จตุกก. ๒๑/๑๑๖ อัปปมาทสูตร)

๓.๑๒ เหตุตัณหา, เหตุวิมุตติ

อสปฺปริสสํเสโว ปริปุโร อสฺสทฺธมฺมสฺสวณฺ์ ปริปุเรติ,
อสฺสทฺธมฺมสฺสวณฺ์ ปริปุโร อสฺสทฺธิยํ ปริปุเรติ,
อสฺสทฺธิยํ ปริปุโร อโยนิโส มนสิการํ ปริปุเรติ,
อโยนิโส มนสิกาโร ปริปุโร อสตาสมปชณฺณํ ปริปุเรติ,
อสตาสมปชณฺณํ ปริปุโร อินฺทฺริยอสงฺวรํ ปริปุเรติ,
อินฺทฺริยอสงฺวโร ปริปุโร **ตึณฺิ ทฺุจฺจริตานิ** ปริปุเรติ,
ตึณฺิ ทฺุจฺจริตานิ ปริปุรานิ ปณฺจ นีวรณฺเ ปริปุเรนฺติ,
ปณฺจ นีวรณฺา ปริปุรา อวิชฺชํ ปริปุเรนฺติ,
อวิชฺชา ปริปุรา ภาวตณฺ्हํ ปริปุเรติ,
เอวเมตฺติสฺสา ภาวตณฺฺหาย อาหาโร โหติ, เอวณฺจ ปาปริปุริ.

(อ.ทสก. ๒๔/๖๒ ตัณหาสูตร)

๓.๑๒ เหตุตัณหา, เหตุวิมุตติ

สปปุริสสเสโว ปรีปุโร สทตมมสสวณํ ปรีปุเรติ,
สทตมมสสวณํ ปรีปุโร สทตํ ปรีปุเรติ,
สทธา ปรีปุรา โยนิโส มนสิการํ ปรีปุเรติ,
โยนิโส มนสิกาโร ปรีปุโร สติสมปชณณํ ปรีปุเรติ,
สติสมปชณณํ ปรีปุโร อินทริยสํวรํ ปรีปุเรติ,
อินทริยสํวโร ปรีปุโร **ตีณิ สจฺจิทานิ** ปรีปุเรติ,
ตีณิ สจฺจิทานิ ปรีปุรานิ จตฺตารो สติปฏฺฐาเน ปรีปุเรนฺติ,
จตฺตารो สติปฏฺฐานา ปรีปุรา สตฺต โภชณฺงเค ปรีปุเรนฺติ,
สตฺต โภชณฺงคา ปรีปุรา วิชฺชาวิมุตฺตี ปรีปุเรนฺติ,
เอวเมติสฺสา วิชฺชาวิมุตฺติยา อาทาโร โหติ, เอวญจ ปารีปุริ.

(อ.ทสก. ๒๔/๖๒ ตัณหาสูตร)

สวัสดีครับ